

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-05>

УДК 342.511(477):339.92(477:4-6ЄС)

Антон Сергійович Шкуро

канд. політ. наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
shkuroanton@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-7271-1894>

ЗМІСТ І ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА В ДОСЯГНЕННІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ УСПІХІВ

Подається аналіз процесів, які посилили євроінтеграційний курс України, а також окреслюється місце в такому ракурсі інституту президентства як одного з домінуючих центрів прийняття рішень після початку відкритої воєнної агресії РФ проти України у 2022 р.

Робиться висновок щодо реакції українців на невиправдані військові дії РФ проти нашої держави, яка не посіяла паніку і страх, а навпаки, об'єднала їх в прагненнях зміцнювати та розвивати свою державу, її політичні інститути, на які покладено завдання приймати ефективні політичні рішення та забезпечувати необхідні умови для діяльності українського інституту президентства, зокрема в питаннях зовнішньої політики.

Розглядається проблема європейської та євроатлантичної інтеграції України, новим підсилювальним поштовхом для розв'язання якої, стало повномасштабне вторгнення збройних сил РФ у 2022 р. Ці події створили всередині українського суспільства своєрідний мобілізаційний потенціал в поглядах на зовнішньополітичні пріоритети. Наголошується на тому, що українське вище політичне керівництво оперативно, вже через кілька днів після введення воєнного стану в країні, подало заяву на членство в ЄС. А у червні 2022 р. Європейська комісія оприлюднила свої висновки, внаслідок чого усі держави-члени ЄС надали Україні статус кандидата на вступ до ЄС.

Проаналізовано праці українських науковців, в яких досліджувалася еволюція євроінтеграційного курсу України та роль у цьому процесі інституту президентства. Окрема увага приділена просуванню євроатлантичним прагненням України. Позитивно оцінюється факт підтвердження на саміті НАТО у Вільнюсі у 2023 р. державами-членами Альянсу своєї відданості майбутньому вступу України до НАТО. Робиться висновок, що комунікативна і політична активність інституту президентства продемонструвала світовій спільноті здатність вносити конструктивні пропозиції і отримувати позитивні рішення на користь обох сторін.

Ключові слова: *Європейський Союз, Організація Північноатлантичного договору, інститут президентства, євроінтеграція, ЄС, НАТО, зовнішня політика.*

Як цитувати: Шкуро, А. С. 2024. Зміст і форми діяльності інституту президентства в досягненні євроінтеграційних успіхів. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології»* 45: 38-45. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-05>

In cites: Shkuro, Anton. 2024. Content and Forms of Activity of the Institution of the Presidency in Achieving European Integration Successes. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 45: 38-45. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-05> (in Ukrainian)

Питання про європейську та євроатлантичну інтеграцію завжди мали принципове значення для України. Процеси зближення з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору мають

доволі багатий історичний досвід і принципним є те, що він завжди залежав від політичного клімату в нашій державі. Нещодавні події, які розпочалися з лютого 2022 р., засвідчили, що на часі, крім внутрішньої політики, слід звернути увагу на зовнішні обставини, що допоможуть Україні побудувати якісну комунікацію з міжнародними партнерами. Такий момент створює сприятливі умови для наукової спільноти в

© Шкуро А.С., 2024.



This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

питаннях визначення проблемного поля і його дослідження.

Очевидним залишається те, що будь-які кризові моменти у внутрішній політиці (а їх було вдосталь за весь період незалежності) виражалися в аргументах Європи, що Україні ще рано ставати повноцінним членом європейської спільноти. Проте російська агресія проти України сприяла формуванню нового бачення майбутнього ЄС та того, як буде виглядати безпека на усьому європейському просторі.

Сьогодні науковці схильні стверджувати, що саме статус кандидата може забезпечити Україні дуже швидкий старт і ефективний процес прийняття рішення щодо членства України в ЄС. А ще важливим фактором в педалюванні процесів інтеграції України до ЄС можуть виступати військові загрози, від яких може прямо залежати європейська безпека. Саме тому українська влада в особі цілого інституту президентства має історичний шанс на реалізацію європейських та євроатлантичних амбіцій. Тут доречним буде дослідити місце і значення домінуючого органу у системі прийняття політичних рішень під час особливого правового режиму.

Метою цього дослідження виступає аналіз діяльності інституту президентства в зовнішній політиці та його особливості в реалізації євроінтеграційного курсу України. Досягнення поставленої мети відбудеться за допомогою реалізації цілого ряду завдань, серед яких: окреслити еволюцію євроінтеграційного процесу в українській політиці; проаналізувати сучасні виклики та описати процеси, які впливають на інтеграцію України до Європейського співтовариства; зацентрувати увагу на тому, яким є місце інституту президентства у процесі формування зовнішньополітичного порядку денного.

Цілком виправданою залишається теза про те, що дослідження євроінтеграційних процесів України займає вагомe місце в системі політичної науки. Проте на даному етапі існує гостра потреба в науковому аналізі сучасних подій і процесів, які можуть впливати на формування майбутнього політичного розвитку України. Під час підготовки даного матеріалу принципового значення набули наукові напрацювання вітчизняних дослідників, які окреслили важливі аспекти євроінтеграції України в різні історичні періоди.

Процес еволюції євроінтеграційних устремлінь України ілюструє складність і неоднозначність досліджуваної проблема-

тики. У цьому контексті доречною для орієнтації в специфіці проблематики виступає праця А. Приходько «Євроінтеграційні процеси в Україні: становлення та розвиток», в якій він звертає увагу на те, що процеси європейської інтеграції є динамічними і безперервними та залежать від політичних, соціально-економічних і фінансових перетворень (Приходько 2019: 92-97). Українська влада повинна враховувати вищезазначені моменти та визнавати, що зовнішньополітичні пріоритети держави мають мобілізаційний вплив на все українське суспільство і повноцінне членство в ЄС може сприяти зміцненню національної безпеки та гарантувати територіальну цілісність.

Значимим для повного розуміння процесів еволюції євроінтеграційного курсу став матеріал В. Бурдяк та І. Мороза «Перспективи співробітництва «Україна-НАТО» і роль у ньому польського фактора», де окреслюються засадничі принципи зовнішньої політики Незалежної України в напрямку співпраці з ЄС та НАТО. Дослідницька концепція авторів чітко виокремлює роль президентів України в питаннях симпатії до європейської і євроатлантичної спільноти (Бурдяк, Мороз 2008: 165-174).

Серед важливих напрацювань слід виокремити статтю О. Тимощука, яка безпосередньо стосується питання євроінтеграційних процесів у період російсько-української війни. Автор вдається до аналізу політичних і стратегічних підходів, які лежать в основі політики ЄС. Також, науковець розставляє акценти, що впливають на надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС. Таким чином, у праці окреслюються виключення європейської практики, які здатні реалізувати члени європейської спільноти задля забезпечення миру і безпеки в регіоні (Тимошук 2022: 81-86).

Доволі корисними для наукового розуміння стали результати соціологічних досліджень, які проводились різними інституціями – Соціологічною групою «Рейтинг» (Динаміка зовнішньополітичних настроїв населення 2022) та Соціологічною службою Центру Разумкова (Зовнішньополітичні орієнтації громадян України 2023). Показники, які були презентовані соціологами, засвідчили реальну картину сприйняття українського суспільства євроінтеграційного вектора України вже після запровадження воєнного стану в державі. Також результати проілюстрували ставлення населення держави до діяльності інституту президентства, який відіграє ключову роль при формуванні

зовнішньополітичних пріоритетів під час спротиву російській агресії.

Зауважимо, що питаннями європейської інтеграції України займалися також С. Біличенко, А. Бетейко, А. Гетманчук, Д. Корбут, С. Онуфрив та інші.

Отже, використання цілого комплексу різноманітних за характером джерел дали можливість нам окреслити проблему в широкому розумінні та під сучасним кутом зору, оскільки питання, які піднімаються у цій статті, є актуальними і потребують глибокого наукового аналізу.

Контекст нашого дослідження варто розпочати з розгляду стартових кроків, які були здійснені у період до проголошення незалежності України та після цього, в напрямку євроінтеграції. Доречно тут пригадати думку В. Бурдяк та І. Мороза про те, що першим етапом у формуванні державної євроінтеграційної політики України було прийняття Декларації про державний суверенітет 16 липня 1990 р. (Бурдяк, Мороз 2008: 167). Дослідники звертають увагу на те, що цей етап характеризувався переважальною роллю українського парламенту в прийнятті рішень, які стосувались євроінтеграції. Згодом, у період 1993-2001 р., політичний формат змінився на користь ініціативи з боку інституту президентства. Внаслідок цього, на політичному горизонті з'явилися президентські нормативні акти, що визначали пріоритетні напрямки євроінтеграції. Відтак, Указами Президента було затверджено Стратегію (Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу 2015) та Програму інтеграції України до ЄС (Програма інтеграції України до Європейського Союзу 2000), Державну програму співробітництва «Україна - НАТО» (Про Державну програму співробітництва України з Організацією Північно-Атлантичного Договору 1998).

У подальшому Президенти Л. Кравчук і Л. Кучма демонстрували свою євроатлантичну лояльність шляхом відвідування штабквартири НАТО у 1992 р. та 1995 р.

Слід пам'ятати, що євроінтеграційні амбіції української держави стосовно ЄС мають свою багаторічну тривалість та відзначаються достатнім досвідом, який бере початок від 1993 р. Того року Верховною Радою України було підписано Постанову «Про Основні напрями зовнішньої політики України», згідно з якою наша держава взяла за основу напрямок на розширення участі в європейському регіональному співробітництві. Та вже наступного, 1994 р., була

підписана Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Союзом та їх державами-членами. Згідно з другим документом між сторонами було зафіксовано встановлення регулярного політичного діалогу та налагодження економічного порозуміння (Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Союзом та їх державами-членами 1994).

Під час наукового аналізу важливою виявилась доля Постанови «Про Основні напрями зовнішньої політики України», яка в загальному плані визначала основні євроінтеграційні пріоритети України. Саме на неї від 1993 р. мав прямий вплив інститут президентства у 2010 р. Президент підписав Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», згідно з яким Постанова ВРУ від 1993 р. втратила чинність (Про засади внутрішньої і зовнішньої політики 2010). Варто зауважити, що в цій редакції Закону згадка про ЄС та НАТО була зафіксована тільки один раз у ст. 11. Це свідчить про те, що євроінтеграційна риторика мала мінливий характер та залежала від внутрішньополітичного стану в країні і дуже часто піддавалася суб'єктивному впливу.

Попри такі особливості переконливим залишається те, що саме від інституту президентства залежали європейські та євроатлантичні інтеграційні орієнтири України протягом всього періоду незалежності нашої держави.

Якщо порівняти, яким було сприйняття інститутом президентства ЄС і НАТО у 2010 р. і те, що спостерігаємо у 2024 р., то мусимо дати однозначну відповідь про важливу роль Президента України в артикуляції євроінтеграційного курсу. Підтвердженням цієї тези є політичний досвід, який Україна здобула, пройшовши крізь ряд революційних потрясінь та отримавши бойовий досвід у сучасному протистоянні російській агресії.

Варто погодитись з думкою професора А. Круглашова, що саме українське питання та наполегливість в досягненні своєї зовнішньополітичної мети, на своєму євроінтеграційному шляху, може стати ключовим у відбудові європейської єдності (Круглашов 2023: 23). Сьогодні такі тези набувають предметного значення, оскільки існує пряма загроза підриву європейської стабільності та безпеки.

Переконливим аргументом на користь значення інституту президентства є те, що своїми євроінтеграційними кроками саме він реалізує конституційні повноваження, закладені у статті 102 Основного Закону (Конс-

титущія України 1996). Підкреслимо, що саме Конституція виступає невід'ємною частиною в реалізації євроінтеграційного курсу України Президентом. Це положення демонструє реальну можливість для Президента у здійсненні цивілізаційного вибору України, а також визначенні європейської ідентичності народу України. Статтею 102 також окреслюється стратегічний курс держави у напрямку набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Конституція України однозначно регламентує, що діяльність органів влади покликана підтверджувати незворотність європейського та євроатлантичного курсу нашої держави. У свою чергу інтеграція є також свідомим вибором українського суспільства, що впливає на включення національних інтересів до цілої системи міжнародних відносин (Приходько 2019: 93).

У процесі дослідження євроінтеграційної тематики, в сучасних умовах слід звернути увагу на один принциповий етап, який бере початок з 2022 р. Саме цей рік став початком нових можливостей для інституту президентства, зокрема у сфері впливу на зовнішню політику. Підтвердженням цього може слугувати аналіз діяльності глави держави у перший рік воєнного стану і те, наскільки широко були вибудовані горизонти стратегічних комунікацій з партнерами. Військова агресія РФ породила своєрідну жагу до створення безпечного середовища в Україні та поза її межами.

За рік Президент здійснив 35 виступів у парламентах Європи, Азії, Північної Америки, Австралії, Ізраїлю, а також Нової Зеландії (Перший рік воєнної дипломатії 2023). Президент України мав змогу висловлювати думку про національні інтереси України на міжнародних заходах політичного та експертного форматів, що сприяло формуванню іміджу держави, як зацікавленого партнера у розвитку цінностей безпеки, стабільності і демократії. Завдяки таким виступам, була змога ще раз заявити про Україну, як про гідного оборонця східних кордонів у Європі.

Зовсім новим, але виправданим, виявився інструмент візитів європейських і світових лідерів до Києва та інших міст України, що постраждали внаслідок російської агресії. Подібна практика була використана вперше у такому масштабі в Україні. Іноземні гості прибували до Києва, на запрошення Президента України і мали змогу на власні очі побачити трагедію в Ірпені та Бучі, відчуті сліди війни і побувати в містах,

які вистояли перед атаками військ РФ. Ці зустрічі передбачали спілкування з Президентом і керівництвом країни та прямо впливали на емоційне сприйняття України.

Можливо такий метод не є академічно прийнятним, але практичне його втілення довело свою дієвість. Такі візити допомагають продемонструвати ургентний характер закликів про допомогу Україні. Саме ці зустрічі з міжнародними представниками засвідчують серйозність намірів української сторони про співпрацю та бажання заручитись гарантуванням безпеки для нашої держави.

У науковому та експертному середовищі побутує думка, що з 28 лютого 2022 р. розпочався новий і найпрогресивніший етап євроінтеграції в історії України (Макаренко 2022: 367). Адже на п'ятий день після початку повномасштабного вторгнення, в умовах воєнного стану, Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу. Документ підписали Президент України, прем'єр-міністр України та голова Верховної Ради України. Згодом, на ранковому брифінгу Президент України звернувся до ЄС з проханням розглянути заявку за спеціальною процедурою, що означає невідкладно розпочати процес надання Україні статусу кандидата на членство.

На такий сміливий та однозначний крок української влади європейська спільнота виразила свою готовність бути взаємною (Шлях України до вступу до ЄС 2024) та надала «зелене світло», щоб почати переговори про вступ. 17 червня 2022 р. Європейська комісія оприлюднила висновки щодо заяви на членство України в ЄС, а 23 червня визнала європейські перспективи та надала Україні статус кандидата.

Отримання статусу кандидата створило додатковий стимул для національної політики у системі реформування внутрішнього законодавства для боротьби з корупцією, а також забезпечення рівноправності та захисту прав людини. Важливим залишається адаптація до європейських стандартів, яка у довгостроковій перспективі матиме низку економічних переваг та створить постійну підтримку у сфері безпеки.

Очевидним залишається, що відносини України та ЄС у період військової агресії РФ стали значно прогресивнішими і свідченням цього є хронологія української євроінтеграції, яка після надання статусу кандидата, поповнилась ще чотирма суттєвими етапами:

- 8 листопада 2023 р. Єврокомісія рекомендувала Раді ЄС розпочати переговори про вступ України;
- 14 грудня 2023 р. було прийнято рішення Європейською радою про відкриття переговорів з Україною про вступ;
- 12 березня 2024 р. Європейська комісія представила Раді проект рамок переговорів з Україною щодо вступу;
- 25 червня 2024 р. Європейський Союз офіційно відкрив з Україною переговори про вступ (Шлях України до вступу до ЄС 2024).

Наразі між Україною та ЄС триває робота з підготовки до дискусій у певних галузях, які окреслять процедури та принципи подальших переговорів.

Кількість «кроків назустріч», які здійснив ЄС по відношенню до України свідчить про активну зацікавленість європейських лідерів в налагодженні максимально ефективного діалогу задля того, щоб контролювати процес зовнішньополітичних орієнтирів України. Підкреслимо, що така комунікація відбувається за безпосередньої участі інституту президентства з української сторони, адже саме його політична активність наділена відповідними повноваженнями і має право приймати, перспективні для України, політичні рішення в умовах воєнного стану.

У контексті євроатлантичної тематики слід звернутись до огляду сучасної формули відносин Україна-НАТО, до якої також мав пряме відношення інститут президентства. Тут варто зупинитись на важливому моменті, який було зафіксовано у 2020 р., коли Президент України ухвалив нову Стратегію національної безпеки України (Про рішення Ради національної безпеки і оборони України 2020). Вона в першу чергу сприяла забезпеченню основної частини в розвитку партнерства між Україною та НАТО.

У вересні 2022 р. вже в умовах широкомасштабного вторгнення РФ в Україну наша держава висловила прохання щодо приєднання до НАТО. У відповідь на таке звернення слідував такий крок – на саміті НАТО у Вільнюсі у 2023 р. держави-члени Альянсу підтвердили свою відданість майбутньому вступу України до НАТО (Відносини з Україною 2024). Вони визнали, що Україна досягла значного прогресу у запровадженні реформ, які сприяють євроатлантичній інтеграції та підвищила рівень оперативної сумісності з НАТО.

Подальшим кроком стало те, що на Вільнюському саміті започаткували Раду Україна-НАТО, яка унаслідувала Комісію

Україна-НАТО. Цими діями в Альянсі засвідчили вищий ступінь інтеграції України до НАТО, а також те, що політичні зв'язки між нашою державою та НАТО значно зміцнились.

Події, що розвиваються навколо євроінтеграційних процесів, завжди викликали наукові дискусії, оскільки «євроінтеграція» як феномен наділяється своєрідним сакральним змістом у цивілізаційному виборі України. Проте у нашому контекстуальному баченні слід звернутись до того, як на сучасному етапі на всі зовнішньополітичні процеси реагує українське суспільство. Його оцінка дозволяє проілюструвати ефективність діяльності інституту президентства та цілої плеяди інших державно-політичних органів, які мають безпосередній вплив на прийняття політичних рішень.

Варто зауважити, що до 2022 р. перспектива вступу до ЄС та НАТО не мала широкої підтримки серед українського населення, вона була аморфною, і саме після початку широкомасштабного вторгнення РФ розпочався своєрідний період зовнішньополітичних трансформацій у напрямку «західного орієнтиру». Питання європейського напрямку часто було викликом для українського народу та середовища тих, хто приймає політичні рішення.

Нагальність євроінтеграційних президентських ініціатив у період воєнного стану була виражена безпрецедентною підтримкою народу України. Стрімка євроінтеграційна динаміка показала цілу низку позитивних зрушень в національній політиці. Цьому є підтвердження, які фіксували українські соціологічні інституції протягом 2022 р. і 2023 р. Так, опитування проведене Соціологічною групою «Рейтинг» наприкінці 2022 р. продемонструвало прогрес у питаннях євроатлантичного вектора. Згідно з результатами опитувань, 86% українців підтримали б вступ України до Європейського Союзу (Динаміка зовнішньополітичних настроїв населення 2022), а підтримка вступу до НАТО стала найвищою за всю історію спостережень – 83%. Така небачена кількість українців підтримали б ініціативу вступу до Альянсу.

Принциповим залишається також аналогічний момент з визначенням зовнішньополітичних симпатій серед українців у 2023 р. Результати опитувань, що проводились соціологічною службою Центру Разумкова на початку 2023 р. показали позитивну картину. Вступ до ЄС підтримує 92% українців, а підтримка НАТО становить 79%

(Зовнішньополітичні орієнтації громадян України 2023). Такі результати є очевидними внаслідок західноорієнтованої політики нинішньої влади, домінування над якою займає інститут президентства.

Таким чином, героїчне протистояння російській агресії та захист східного флангу Європи від рашизму прискорили процес європейської та євроатлантичної інтеграції, а також сприяли входженню України до світової демократичної спільноти. Саме наполегливість української влади, під егідою інституту президентства допомогла прискорити темпи в налагодженні стратегічного партнерства зі світовими лідерами, серед яких: Велика Британія, Канада, США.

Отже, аналіз специфічних особливостей діяльності інституту президентства у сфері реалізації євроінтеграційних кроків дозволяє стверджувати, що події, які пов'язані з російською агресією стали своєрідним каталізатором в питаннях прийняття політичних рішень, особлива роль яких покладається на інститут президентства. Ми встановили, що євроінтеграційні устремління в українській політиці мають довгу історію, яка розпочалася від моменту прийняття Декларації про державний суверенітет 16 липня 1990 р. Так, традиційно було вважати, що рішення про вступ до НАТО мали суто політичний характер, а до ЄС – економічний з виконанням певного ряду вимог, які Україна зобов'язувалась виконувати. Але нинішній етап міжнародних відносин та стан глобальної безпеки створив інше бачення, згідно з яким прийняття і до ЄС, і до НАТО насичене геополітичним змістом, який може мати однаково політичну форму з виключенням зайвих етапів бюрократичного характеру.

Незаперечним залишається той факт, що після 2022 р. курс України в напрямку європейської та євроатлантичної інтеграції значно активізувався та перебуває під повним контролем інституту президентства. У свою чергу результати соціологічних опитувань підтверджують підтримку населенням існуючого зближення з ЄС та НАТО і демонструють правильність вибору євроінтеграційного курсу. Доречно зазначити, що період боротьби з агресивними діями РФ став об'єднувальним у поглядах українців і зафіксував історичні показники в бажанні зближення з європейським співтовариством.

Досягнення зовнішньополітичних цілей має для України сьогодні принципове і стратегічне значення та незважаючи на особливий правовий режим, стимулює до ефективної дипломатії. Аналіз політичної

діяльності довів ефективність дій інституту президентства та сприяв досягненню євроінтеграційних успіхів.

Досвід більш ніж дворічної боротьби з агресором створив нові форми налагодження міждержавних діалогів, серед яких ефективна комунікація зі світовою спільнотою шляхом їх запрошення до Києва та інших міст України, де є можливість продемонструвати реальну картину того, як Україна героїчно і мужньо боронить не тільки свій суверенітет, але й захищає східні кордони Європейського Союзу. Всі ці обставини сприяють формуванню іміджу України, як рівноправного партнера в захисті та гарантуванні глобальної безпеки.

Оскільки інститут президентства передбачає функціонування цілого ряду акторів при формуванні порядку денного та впливу на нього, то перед нами постає завдання для майбутніх наукових розвідок, що полягає в окресленні специфіки впливу апарату президента України на прийняття політичних рішень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Приходько, А.А. 2019. Євроінтеграційні процеси в Україні: становлення та розвиток. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського* Т. 30 (69) 6: 92-97.
2. Бурдяк, В.І, Мороз, І.І. 2008. Перспективи співробітництва «Україна-НАТО» і роль у ньому польського фактора. *Політичний менеджмент* 3: 165-174.
3. Тимошук, О.Г. 2022. Вплив російсько-української війни на євроінтеграційні процеси в контексті набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС: міжнародно-правовий аспект. *Південноукраїнський правничий часопис* 4: 81-86.
4. Динаміка зовнішнь-політичних настроїв населення (1-2 жовтня 2022). URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinam_ka_zovni_shno-pol_tichnih_nastro_v_naseleण्या_1-2_zhovtnya_2022.html.
5. Зовнішньополітичні орієнтації громадян України, оцінка зовнішньої політики влади, ставлення до іноземних держав та політиків (лютий-березень 2023 р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/zovnishnopolitychni-orientatsii-gromadian-ukrainy-otsinka-zovnishnoi-polityky-vlady-stavlenia-do-inozemnykh-derzhav-ta-politykiv-liutyi-berezen-2023r>.
6. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 615/98 : станом на 10.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615/98#Text>.
7. Програма інтеграції України до Європейського Союзу від 14.09.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00#top>.

8. Про Державну програму співробітництва України з Організацією Північно-Атлантичного Договору (НАТО) на період до 2001 р. : Указ Президента України від 04.11.1998 р. № 1209/98 : станом на 04.11.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209/98#Text>.
9. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Союзом та їх державами-членами від 14.06.1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text.
10. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. №2411-VI : станом на 31.03.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17?find=1&text=північноатлантичного#wl_1.
11. Круглашов, А.М. 2023. Європа: Єдність заради безпеки. *Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування* 2: 21-24.
12. Конституція України від 28.06.1996 р. : станом на 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
13. Перший рік воєнної дипломатії: аналіз сильних та слабких сторін зовнішньої політики України. 2023. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/05/29/7162586/>
14. Макаренко, Н.А. 2024. Нові перспективи вступу України до Європейського Союзу: вплив російсько-української війни 2022 року на євроінтеграцію. *Аналітично-порівняльне правознавство* 1: 366-369.
15. Шлях України до вступу до ЄС. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/ukraines-path-towards-eu-accession_uk.
16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.09.2020 р. «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020 : станом на 14.09.2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020?find=1&text=воєнний+стан#wl_1.
17. Відносини з Україною. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm.

Стаття надійшла до редакції 11.03.2024

Стаття рекомендована до друку 23.04.2024.

Anton Shkuro

PhD in Political Science, Yurii Fedkovych Chernivtsi National University
Kafedralna Str., 2, Chernivtsi, Ukraine
shkuroanton@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-7271-1894>

CONTENT AND FORMS OF ACTIVITY OF THE INSTITUTION OF THE PRESIDENCY IN ACHIEVING EUROPEAN INTEGRATION SUCCESSES

The article examines the processes that have reinforced Ukraine's European integration trajectory, highlighting the pivotal role of the institution of the presidency as a central decision-making authority following the onset of Russia's open military aggression against Ukraine in 2022.

The author concludes that the Ukrainian response to the unjustified military actions of the Russian Federation did not result in panic and fear. Instead, it unified the nation in its efforts to strengthen and develop its state and political institutions that are tasked with making effective political decisions and providing the necessary conditions for the Ukrainian institution of presidency, particularly in matters of foreign policy.

The article examines the issue of Ukraine's European and Euro-Atlantic integration; solution to which was significantly bolstered by the full-scale invasion of the Russian armed forces in 2022. These events generated a mobilization potential within Ukrainian society concerning foreign policy priorities. It is emphasized that Ukraine's top political leadership promptly applied for EU membership shortly after the introduction of martial law. In June 2022, the European Commission published its conclusions, leading to all EU member states granting Ukraine the status of a candidate for EU membership.

The article analyzes the works of Ukrainian scholars who have studied the evolution of Ukraine's European integration trajectory and the role of the institution of the presidency in this process. Special attention is given to the advancement of Ukraine's Euro-Atlantic aspirations. The author positively notes that at the NATO Summit in Vilnius in 2023, the member states of the Alliance reaffirmed their commitment to Ukraine's future accession to NATO. The article concludes that the communicative and political activities of the institution of the presidency have demonstrated to the international community the ability to make constructive proposals and secure positive decisions benefiting both Ukraine and its partners.

Keywords: *European Union, North Atlantic Treaty Organization, institution of the presidency, European integration, EU, NATO, foreign policy.*

REFERENCES

1. Prikhodko, A.A. 2019. European integration processes in Ukraine: formation and development. Academic notes of TNU named after V.I. Vernadsky. T. 30 (69) 6: 92-97. (in Ukrainian)
2. Burdiak, V.I., Moroz, I.I. 2008. Prospects of "Ukraine-NATO" cooperation and the role of the Polish factor in it. *Political management* 3: 165-174. (in Ukrainian)
3. Tymoshchuk, O.H. 2022. The influence of the Russian-Ukrainian war on European integration processes in the context of Ukraine's acquisition of the status of a candidate for EU membership: an international legal aspect. *The South Ukrainian Law Journal* 4: 81-86 (in Ukrainian)
4. Dynamics of foreign policy attitudes of the population (October 1-2, 2022). URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinam_ka_zovn_shno-pol_tichnih_nastro_v_naselennya_1-2_zhovtnya_2022.html. (in Ukrainian)
5. Foreign policy orientations of citizens of Ukraine, evaluation of the government's foreign policy, attitude towards foreign countries and politicians (February-March 2023). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/zovnishnopolitychni-orientatsii-gromadian-ukrainy-otsinka-zovnishnoi-polityky-vlady-stavlennia-do-inozemnykh-derzhav-ta-politykiv-liutyi-berezen-2023r>. (in Ukrainian)
6. On the approval of the Strategy of Ukraine's integration into the European Union : Decree of the President of Ukraine dated 11.06.1998 № 615/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615/98#Text>. (in Ukrainian)
7. Program of Ukraine's integration into the European Union dated 14.09.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00#top>. (in Ukrainian)
8. On the State Program of Cooperation of Ukraine with the North Atlantic Treaty Organization (NATO) for the period up to 2001 : Decree of the President of Ukraine dated 04.11.1998 № 1209/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209/98#Text>. (in Ukrainian)
9. Partnership and co-operation agreement between the European communities and their member states, and Ukraine dated 14.06.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text. (in Ukrainian)
10. On the principles of domestic and foreign policy : Law of Ukraine dated 01.07.2010 №2411-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17?find=1&text=північноатлантичного#w1_1. (in Ukrainian)
11. Kruhlov, A.M. 2023. Europe: Unity for security. *Bukovinian Herald of the State Service and Local Self-Government* 2: 21-24. (in Ukrainian)
12. Constitution of Ukraine dated 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. (in Ukrainian)
13. The First Year of Military Diplomacy: An Analysis of the Strengths and Weaknesses of Foreign Policy of Ukrainian. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/05/29/7162586/>(in Ukrainian)
14. Makarenko, N.A. 2022. New prospects for Ukraine's accession to the European Union: the impact of the Russian-Ukrainian war of 2022 on European integration. *Analytical and comparative jurisprudence* 1: 366-369. (in Ukrainian)
15. Ukraine's path towards EU accession. 2024. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/ukraines-path-towards-eu-accession_uk. (in Ukrainian)
16. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated 14.09.2020 "On the National Security Strategy of Ukraine" : Decree of the President of Ukraine dated 14.09.2020 № 392/2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020?find=1&text=воєнний+стан#w1_1. (in Ukrainian)
17. Relations with Ukraine. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 11.03.2024.

The article is recommended for printing 23.04.2024